

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

معاونت تشخیص، پیشگیری، پرورشی

و تربیت بدنی

صحیفه سجاریه

ویژه‌ی دانش آموزان

آسیب‌دیدلای شنوایی

(جلد دوم - دوره متوسطه دوم)

دختران و پسران

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲	سخنی با دانش آموزان عزیز
۳	آشنایی با امام چهارم، امام زین العابدین(ع)
	ویژگی اخلاقی امام زین العابدین(ع):
۴	خدمت به مسافران
۶	صحیفه ی سجّادیه.....
۷	دعا در مورد اخلاق و رفتار پسندیده.....
۸	دعا در حق پدر و مادر.....
۹	دعای در طلب خیر از خداوند.....
۱۱	دعای امام سجّاد (ع) درروزعید فطر و روز جمعه.....
۱۳	دعای امام سجّاد(ع) برای از بین رفتن غم و اندوه.....
۱۴	خودآزمایی.....
۱۵	منابع.....

سخنی با دانش آموزان عزیز:

خدای مهربان کتاب آسمانی قرآن کریم را برای ما فرستاده است تا ما با دستورات دین اسلام آشنا شویم و به آن‌ها عمل کنیم.

ما مسلمانان علاوه بر قرآن کریم، کتاب با ارزش نَهْجُ الْبَلَاغِ را هم داریم که سخنان زیبای امام علی(ع) در آن جمع‌آوری شده است. همچنین کتاب نورانی دیگری هم داریم که "صحیفه‌ی سَجَّادیه" نام دارد. در کتاب صحیفه‌ی سَجَّادیه دعاهای امام سَجَّاد(ع) جمع‌آوری شده است. امام سَجَّاد(ع) وقتی با خدای بزرگ راز و نیاز می‌کردند در دعاهای خود سخنان محبت آمیزی می‌گفتند که وقتی آن دعاها را می‌خوانیم هم باعث آرامش ما می‌شوند و هم به ما پیام اخلاقی می‌دهند.

ما خدا را شکر می‌کنیم که به ما توانایی داد تا خواندن و نوشتن را یاد بگیریم و بتوانیم این کتاب‌های با ارزش را بخوانیم و به آن‌ها عمل کنیم.

در این بخش شما با برخی از این دعاها آشنا می‌شوید.

امیدواریم با خواندن این دعاها سعی کنید به سفارش‌های امام سَجَّاد(ع) به خوبی عمل کنید.

آشنایی با امام چهارم، امام زین العابدین(ع):

خدای بخشنده و مهربان که ما انسان ها را آفریده است و نعمت های فراوان به ما داده است، برای راهنمایی ما، پیامبران را فرستاده است.

همه ی پیامبران خدا تلاش می کردند تا مردم را راهنمایی کنند و راه درست زندگی کردن را به آن ها یاد بدهند. ما مسلمانان خدا را شکر می کنیم که حضرت محمد(ص) را به ما داده است تا ما را با دین اسلام و کتاب قرآن آشنا کند و دستورات دین را به ما یاد بدهد.

بعد از پیامبر(ص)، امامان معصوم(ع) به عنوان جانشین پیامبر، رهبری جامعه ی اسلامی را بر عهده گرفتند تا مسلمانان را راهنمایی کنند.

همه ی امامان معصوم(ع) دارای ویژگی های اخلاقی و رفتاری پسندیده بودند و می توانند برای مسلمانان الگوی خوبی باشند. ما در این بخش می خواهیم با امام چهارم بیش تر آشنا شویم:

امام چهارم ما شیعیان، حضرت زین العابدین(ع) است. ایشان فرزند امام حسین(ع) است.

امام سجّاد(ع) در سال ۳۸ هجری در پنجم ماه مبارک شعبان در شهر مدینه به دنیا آمد.

به حضرت زین العابدین(ع)، امام سجّاد(ع) هم می گویند.

آیا می دانید سجّاد یعنی چه؟

سجّاد یعنی کسی که زیاد سجده می کند.

چون امام چهارم هنگام راز و نیاز با خدا، سجده های طولانی داشتند، به ایشان لقب "سجّاد" دادند.

آیا می دانید "زین العابدین" یعنی چه؟

زین العابدین یعنی کسی که زینتِ عبادت کنندگان است.

چون امام چهارم ما مسلمانان زیاد عبادت می کردند به ایشان "زین العابدین" هم می گفتند.

وقتی امام حسین(ع) در روز عاشورا در کربلا شهید شدند، امام سجّاد(ع) به امامت رسیدند. امام بعد از عاشورا به همراه کاروان اسیران روزهای سختی را تحمل کردند. دشمنان اسلام امام مهربان ما را خیلی اذیت کردند ولی امام سجّاد(ع) با صبر و تحمل در مقابل دشمنان ایستاد و از هر فرصتی برای آگاهی دادن به مردم استفاده کرد. وقتی دشمنان اسلام نگذاشتند که امام سجّاد(ع) برای مردم سخنرانی کنند، امام با تشکیل جلسات دعا و مناجات و... سعی کردند تا دستورهای دینی، اخلاقی و تربیتی را به مردم یاد بدهند.

امام سجّاد(ع) حدود ۳۵ سال امامت کردند و توسط فردی به نام هُشامِ بنِ عَبْدِالمَلِکِ با زهر(سمّ) مسموم شده و به شهادت رسیدند. پیکر پاکشان در قبرستان بقیع به خاک سپرده شده است.

ویژگی اخلاقی امام زین العابدین(ع) :

خدمت به مسافران :

امام سجّاد(ع) در مسافرتها، سعی می کردند با کاروانی به سفر بروند که او را نشناسند.

ایشان دوست داشتند که همیشه در سفرهایشان به همسفران خود خدمت رسانی کنند. یک بار که امام سجّاد(ع) با چند نفر به مسافرت رفته بودند در بین راه مردی آن حضرت را دید و امام سجّاد(ع) را شناخت و به بقیّه ی مسافران گفت: " این مرد فرزند امام حسین(ع) است."

وقتی مسافران فهمیدند که او امام سجّاد(ع) است، از جای خود بلند شدند و به امام احترام گذاشتند و از امام پرسیدند چرا خودتان را به ما معرفی نکردید؟

امام سجّاد(ع) فرمودند: "وقتی که من با افراد آشنا مسافرت می کنم، آنها به خاطر پیامبر(ص) خیلی به من خدمت و مهربانی می کنند. به همین دلیل به صورت ناشناس با شما سفر کردم تا شما هم بیش از حدّ به من احترام نگذارید و اذیت نشوید، من ترجیح می دهم ناشناس سفر کنم تا مسافران اذیت نشوند."

آری امام سجّاد(ع) برای خشنودی خدا، همیشه دوست داشتند که به طور ناشناس سفر کنند و در طول سفر به مسافران کمک کنند.

پیامبر ما حضرت محمد(ص) می فرماید:

"هر کس به یک مؤمن مسافر کمک کند و خدمتی به او برساند، خداوند ۷۳ بلا و ناراحتی او را برطرف می کند."

صحیفه ی سجّادیه:

یکی از ویژگی‌های امام سجّاد(ع) این بود که خیلی با خدای مهربان راز و نیاز می‌کردند و دعا می‌خواندند. وقتی دشمنان اسلام نمی‌گذاشتند که امام سجّاد(ع) بر بالای مَنبَر(محل سخنرانی در مسجد) بروند و مردم را راهنمایی کنند امام سجّاد(ع) با دعا و نیایش خود، پیام‌های اخلاقی را به مردم می‌گفتند و به آن‌ها درس زندگی می‌دادند.

بعضی از دعاهای امام سجّاد(ع) در کتابی به نام "صحیفه ی سجّادیه" جمع‌آوری شده است. صحیفه‌ی سجّادیه کتاب با ارزشی است که درد دل‌های امام سجّاد(ع) با خدای مهربان در آن آمده است.

امام سجّاد(ع) در این دعاها سخنان مفید و آموزنده‌ای فرموده‌اند. کتاب صحیفه‌ی سجّادیه مانند قرآن کریم با ارزش است و در آن در مورد موضوعات دینی، اخلاقی و رفتاری و... مطالب مفیدی نوشته شده است، به همین خاطر بعضی از دانشمندان به کتاب صحیفه ی سجّادیه لَقَبِ "خواهر قرآن" را داده‌اند.

در کتاب صحیفه‌ی سجّادیه ۵۴ دعا از امام سجّاد(ع) آمده است. هر کدام از این دعاها در مورد موضوع خاصی است. برای نمونه دعای ۲۰ امام سجّاد(ع) در مورد اخلاق و رفتار پسندیده است. امام سجّاد(ع) در دعای ۲۴، در حق پدر و مادر دعا کرده‌اند. هم‌چنین در دعای ۳۳، برای طلب خیر از خداوند دعا کرده‌اند. دعای ۴۶ صحیفه ی سجّادیه، دعای امام سجّاد(ع) در روز عید فطر می‌باشد.

دعای ۲۰، امام سجّاد(ع) در مورد اخلاق و رفتار پسندیده است و دعای ۵۴، دعای امام سجّاد(ع) برای از بین رفتن غم و اندوه است. در ادامه، برداشت‌هایی از این دعاها را می‌خوانیم.

دعا در مورد اخلاق و رفتار پسندیده :

امام سجّاد(ع) در دعای ۲۰، در مورد اخلاق و رفتار پسندیده دعا کرده اند که در این جا قسمتی از این دعا را می خوانیم:

خدایا !! بر حضرت محمّد(ص) و آل او درود بفرست و نیّتم را برای انجام هرکاری به بهترین نیّت ها تبدیل کن و کمکم کن تا بهترین کارها را انجام دهم؛

بار خدایا؛ گره از کارم باز کن و مرا مُحْتَاج دیگران نکن و روزی مرا زیاد کن و نگذار به مال دیگران چشم داشته باشم؛

کمکم کن تا مغرور نشوم و تو را بندگی کنم و رفتار های عالی را به من عنایت فرما؛

خدایا !! عنایتی کن تا شیطان در قلبم آرزوی های پوچ ، بدگمانی ، حسادت و... را نیاورد و به جای آن در دلم تو را به بزرگی یاد کنم و به قدرت تو فکر کنم و کمک کن تا شیطان، فحش، بدگویی، گفتن ناسزا، غیبت، دُشنام(فحش) و... را بر زبانم جاری نکند و به جای این حرف ها حمد تو را بگویم؛

و با تمام وجودم تو را ستایش کنم و شکرگزار نعمت تو باشم و به شمارش نعمت های تو مشغول شوم؛

خدایا !! بر حضرت محمّد(ص) و آل او درود بفرست و من را از اسراف دور کن تا روزی ام از بین نرود و به دارایی ام برکت بده و آن را زیاد کن ؛

و مرا هدایت کن تا از مالی که دارم در راه خیر انفاق کنم.

دعا در حق پدر و مادر:

دین اسلام به ما سفارش کرده است که با پدر و مادر خود مهربان باشیم، به آن ها احترام بگذاریم، هیچ وقت آن ها را ناراحت و اذیت نکنیم.

امام سجّاد(ع) هم در دعای ۲۴، در حق پدر و مادر دعا کرده اند که در این جا بخشی از این دعا را می خوانیم:

خدایا !! بر حضرت محمّد(ص) که بنده و فرستاده ی توست و اهل بیت(ع) او درود بفرست و بهترین درودها و رحمت و سلام تو، بر آن ها باد؛

الهی از نزد خودت به پدر و مادرم بزرگواری و درود عطا کن ای مهربان ترین مهربان ها ! خداوندا !! بر حضرت محمّد(ص) و آتش درود بفرست و از حق پدر و مادر هر چه که لازم است را به من بگو تا آن ها را یاد بگیرم و به آن ها عمل کنم؛

خدایا !! چنان کن که با پدر و مادرم مانند یک مادر مهربان به خوبی رفتار کنم و از اطاعت آنان و خوبی کردن به آن ها لذت ببرم؛

خداوندا !! صدایم را در حضور پدر و مادرم ملایم کن تا با آن ها آرام و دل نشین سخن بگویم و به نرمی با آنان رفتار کنم؛

و قلبم را نسبت به هر دو (پدر و مادر) مهربان کن و مرا نسبت به آن ها خوش رفتار و دلسوز قرار بده؛
خداوندا !! هر دو را به خاطر این که برای تربیت من تلاش کردند پاداش خوب بده؛
ای خدا !! کمکم کن تا آن ها را در پایان نماز و در هر لحظه از شب و روز فراموش نکنم.

مردی نزد امام جعفر صادق (ع) آمد و گفت:

پدر من پیر شده است و نمی تواند راه برود، من او را در آغوش می گیرم و به این طرف و آن طرف
می برم. امام فرمود: تا می توانی این کار را انجام بده، این کار، تو را به بهشت خواهد برد.

پیامبر(ص) فرموده است: " بهشت زیر پای مادران است."

دعا در طلب خیر از خداوند:

امام سجّاد(ع) در دعای ۳۳ صحیفه ی سجّادیه برای طلب خیر از خداوند مهربان دعای زیبایی فرمودند که در این قسمت برداشت‌هایی از این دعا را با هم می‌خوانیم:

خداوندا!! از تو به سبب آگاهی که به همه چیز داری طلب خیر می‌کنم، پس بر محمد(ص) و آلش درود فرست و در حق ما به خیر حکم فرما.

خدایا!! ما را هدایت کن تا هر چه خیر است را بشناسیم،

و به آن چه که برای ما مقدر کرده ای خشنود باشیم،

و تسلیم فرمان تو باشیم.

خدایا!! یاری مان کن تا آن چه که تو نمی‌پسندی را انتخاب نکنیم.

و هر چه که مورد پسند تو است را انتخاب کرده و به آن عمل کنیم.

خدایا عاقبت و پایان کار ما را ختم به خیر فرما که تو بخشنده ی نعمت های بزرگ و قادر به انجام هر کاری هستی.

دعای امام سجّاد(ع) در روز عید فطر و روز جمعه:

امام سجّاد(ع) در روز عید فطر پس از خواندن نماز عید رو به قبله می ایستاد و می فرمود:

ای خدایی که نیازمندان درگاهت را کوچک نمی شماری؛

ای خدایی که کسانی که به درگات می آیند را نا امید نمی کنی؛

ای خدایی که عبادت کم بندگان را قبول می کنی و به آن ها پاداش زیادی می دهی؛

ای خدایی که هر کس که به تو پشت کند، او را به سوی خودت دعوت می کنی؛

هر کس به تو امید داشته باشد، از لطف تو محروم نمی شود؛

و هر کس به سوی تو بیاید، نا امید نمی شود؛

و کسانی که استغفار می کنند را می بخشی.

پس اکنون من به درگاه تو آمده ام و از تو می خواهم که به من نیکی عطا کنی؛

خدایا بر حضرت محمّد(ص) و آل او درود بفرست

و راز و نیازم را بپذیر و دعایم را برآورده ساز؛

و مرا نا امید نکن و از رحمت خودت محروم نکن و خواسته هایم را برآورده ساز؛

زیرا تو قادر به انجام هر کاری هستی.

لا حول و لا قوه الا بالله العلی العظیم.

هم چنین امام سجّاد(ع) این دعا را در روزهای جمعه هم می خواندند.

دعای امام سجّاد(ع) برای از بین رفتن غم و اندوه:

امام سجّاد(ع) در دعای ۵۴ برای از بین رفتن غم و اندوه دعا کرده‌اند که قسمتی از آن دعا را می‌خوانیم:

ای برطرف کننده ی غم و اندوه، ای کسی که در دنیا و آخرت بخشنده و مهربان هستی، بر محمد و آلش درود فرست و اندوه من را برطرف ساز و غم را از دلم بردار.

ای یگانه، ای بی نیاز، ای کسی که فرزندی نداری و فرزند کسی نیستی و کسی مانند و شبیه تو نیست، مرا حفظ کن و پاک گردان و گرفتاری من را برطرف کن.

و سپس آیه الکرسی و سوره های فلق و ناس و توحید را بخوانید و بعد بگویید:

خداوندا!! در همه ی کارهایم به تو توکّل کردم و به تو امید دارم، پس به رحمت برابم آن چیزی را مقدر کن که عاقبتش بهتر است و از فتنه های گمراه کننده نجاتم بده، ای مهربان ترین مهربان ها، و درود و برکات خدا بر حضرت محمد مصطفی(ص) و خاندان پاکش.

خود آزمایی :

۱. ما با خواندن دعا های امام سجّاد(ع) ، از آن ها می گیریم.
۲. در صحیفه ی سجّادیه امام سجّاد(ع) در مورد موضوع های مختلف کرده اند.
۳. ما در دعاهایمان از خدا می خواهیم که ما را از دور کند.
۴. کتابی که دعا های امام سجّاد(ع) در آن آمده است، نام دارد.
۵. پیامبر ما حضرت محمّد(ص) می فرماید: "هر کس به یک مؤمن مسافر کمک کند و خدمتی به او برساند، خداوند هفتاد و سه و ناراحتی او را برطرف می کند."
۶. پیکر پاک امام سجّاد(ع) در قبرستان به خاک سپرده شد.
۷. خدایا کمک کن تا در حضور پدر و مادرم سخن بگویم.
۸. به معنی جسم است.
۹. یکی از لقب های امام چهارم(ع) است.
۱۰. یکی از کارهای خوب که در رابطه با دوستان خود انجام می دهیم؟
۱۱. نام قاتل امام سجّاد(ع) است.
۱۲. ارزش شب قدر بیش تر از ماه است.

منابع:

- ۱- صحیفه‌ی کامله سجّادیه، ترجمه‌ی حسین انصاریان.
- ۲- صحیفه‌ی سجّادیه، ترجمه‌ی استاد الهی قمشه‌ای.
- ۳- برگه‌ی از صحیفه‌ی سجّادیه، مربوط به مسابقات صحیفه‌ی سجّادیه، ویژه‌ی دانش آموزان راهنمایی و متوسطه.

گردآورنده: زهره جلالیان

با همکاری محمدحسن خدّری و سیده فاطمه طیبی خواه